

...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

10.Gf.40.251/2025/7.

A felperes:

Felperes1

cím3

A felperes képviselője:

BDO Legal Jókay Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Jókay István ügyvéd)

cím1

Az alperes:

Alperes1

cím4

Az alperes képviselője:

Horváth és Tóth Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Horváth Géza ügyvéd)

cím2

A per tárgya:

kártérítés és kötbér megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Budapest Környéki Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

2.G.40.339/2023/59.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 302.750 (Háromszázkétezer-hétszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság a felperesnek az alperes 20.000 euró kötbérben és 10.725 euró kártérítésben, továbbá 30.725 euró tőke után 2022. október 11-től a megfizetés napjáig terjedő időszakra felmerülő a Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló, Genfben az 1956. évi május hó 19. napján kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1971. évi 3. törvényerejű rendelet (továbbiakban: CMR) 3. cikke szerinti évi 5% mértékű késedelmi kamatban való marasztalására irányuló keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 557.500 forint perköltséget.

[2] Határozatának jogi indokolásában megállapította, hogy a felek számos alkalommal nemzetközi közúti árufuvarozási szerződést kötöttek, amelynek során a felperes által emailben küldött megbízásban foglaltakra az alperes nem tett észrevételt, azt ráutaló magatartással elfogadta és teljesítette. Nem vizsgálta, hogy a felperes e-mailben megküldött megbízása írásba foglaltnak tekintendő-e, mivel a nemzetközi fuvarozási szerződést nem kell írásba foglalni. Rögzítette, hogy a CMR rendelkezései sem a kötbérre, sem a versenytilalmi megállapodásra nem tartalmazznak rendelkezéseket, ezért a jogvita elbírálásra a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szabályai irányadók.

[3] A felperes által érvényesített kötbérkövetelés vonatkozásában a Ptk. 6:186. § (1), (2) bekezdéseire, továbbá a BDT2009. 2023. számú eseti döntésre utalással rögzítette, hogy a kötbérfizetési kötelezettséget csak írásban lehet érvényesen vállalni, a kötbér kötelezettség elfogadása azonban más módon, szóban vagy ráutaló magatartással is megtörténhet. A felek között létrejött fuvarmegbízásokat vizsgálva megállapította, hogy ugyan a felperes által adott megbízási szerződésekben írásba foglaltan szerepel a kötbérfizetési kötelezettség, azonban azt az alperes nem írta alá, azzal összefüggésben írásbeli nyilatkozatot nem tett. A felek között a fuvarozási szerződések létrejöttek, azokat teljesítették, ugyanakkor a kötbérre vonatkozó kikötés az alperes írásbeli kötelezettségvállalásának hiányában nem jött létre. Minderre figyelemmel a felperesnek a Ptk. 6:186. §-ára alapított kereseti kérelmét megalapozatlannak tartotta.

[4] Megállapította, hogy a megbízási szerződésben rögzített "A megbízó közvetlen megkeresése vagy tőle közvetlen feladat elvállalása jogi következményekkel jár! (minimum 20.000 euró)." kikötés a felek közötti fuvarszerződések, így a 2022. június 23-án kelt fuvarszerződés részévé vált, azonban nem kötbérkikötésként, hanem versenytilalmi megállapodásként. A kikötést a Ptk. 6:77. § (1) bekezdése értelmében általános szerződési feltételnek minősítette, mivel az valamennyi megbízásban szerepel és a felperes nem állította, hogy egyedileg megtárgyalták, az alperes pedig úgy nyilatkozott, hogy a feltételt ismerte és azzal kapcsolatban nem volt észrevétele. A Ptk. 6:78. § (2) bekezdése alapján megállapította azt is, hogy a kikötés külön figyelemfelhívó tájékoztatás nélkül is a szerződés tartalmává vált. Ugyanakkor a kikötés tekintetében azért nem volt szükség külön tájékoztatásra, mivel az legalább 2016. óta része a felek szerződésének, tehát ismert volt az alperes előtt és megfelelt a felek között kialakult gyakorlatnak is.

[5] Kifejtette, hogy a szerződés részévé váló versenytilalmi megállapodás általánosan értelmezendő, nem kizárólag az egyes szerződésekre vonatkozóan.

[6] A versenytilalmi megállapodás alperesi alkalmazott által történő megszegésének vizsgálata körében a Kúria Pfv.V.21.110/2013/6. számú döntésében foglaltakat tartotta irányadónak, amiből kiindulva rögzítette, hogy a fuvarmegbízás rendelkezései értelmében az alperestől nem volt várható a saját alkalmazottjaival olyan versenytilalmi megállapodásra kiterjedő munkaszerződés megkötése, amely a saját tevékenységük, vagy az általuk alapított,

vagy részvételük mellett működtetett társaságok tevékenysége tekintetében a munkaviszony megszűnését követően kizárja, hogy a felperes megbízóival szerződéseket kössenek.

[7] Megállapította, hogy a felperes nem bizonyította a versenytilalmi megállapodás alperes általi megszegését, minderre figyelemmel a versenytilalmi megállapodás megsértésével kapcsolatos felperesi kártérítési keresetet megalapozatlannak tartotta.

[8] A felperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte és az alperes kötelezését 20.000 euró kötbér, valamint 10.725 euró kártérítés és ezen összegek után 2022. október 11-től a megfizetés napjáig terjedő időszakra járó a CMR 26. cikke szerinti évi 5% mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Kérte továbbá az alperest másodfokú perköltségben marasztalni.

[9] Az elsődleges fellebbezési kérelme vonatkozásában hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályait megsértette, amely az ügy érdemére kihatott és ezt másodfokú eljárásban nem lehet orvosolni.

[10] Előadta, hogy tanúl tanúkénti meghallgatása során a tanúvallomás tételét megtagadta a hozzátartozói viszony alapján. Azonban sérelmezte, hogy a tanú a bíróság tájékoztatását követően nem tagadta meg rögtön a vallomástételt, hanem több alkalommal odafordult az alpereshez és az alperes jogi képviselőjéhez láthatóan meglepődve a vallomástétel megtagadásának a lehetőségén. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 160. § (2) bekezdés a) pontja alapján kérte a tárgyalási jegyzőkönyv kiegészítését és ezen körülmény feltüntetését, amit az elsőfokú bíróság végzéssel elutasított, azonban a döntését az ítéletben nem indokolta, továbbá az indokolásban nem utalt arra sem, hogy tanúl a tanúvallomás megtételét az eljárásban megtagadta. Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 160. § a) pontját és 346. § (4) és (5) bekezdéseit.

[11] Lényeges eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor tanúl tanúvallomásának megtagadását a bizonyítás eredményének mérlegelésekor mellőzte. Azzal, hogy ennek indokát az elsőfokú ítéletben nem fejtette ki, megsértette a Pp. 279. § (1) bekezdését és a 346. § (5) bekezdését is. Álláspontja szerint a bírói mérlegelésnél figyelembe kellett volna venni azt a tényt, hogy az alperesi közreműködő tanúkénti megidézését követően a vallomástétel megtagadását írásban nem jelezte, ugyanakkor a tárgyalást is el kellett halasztani meg nem jelenése okán, majd a vallomástétel megtagadását megelőzően a tárgyaláson az alperesi oldal felé fordult többször is.

[12] Az elsőfokú bíróság nem tisztázta a perfelvétel során és az érdemi tárgyalási szakban sem, hogy a felperesi megbízók megkeresése pontosan mikor történt. Ezzel megsértette a Pp. 237. § (1) és (4) bekezdéseiben rögzített anyagi pervezetésre vonatkozó kötelezettségét, ugyanis a perben a közreműködőért való kártérítési felelősség anyagi jogi megítélése a fő kérdés, amelynek körében jelentősége van az állított jogsértés megvalósítási idejének arra is figyelemmel, hogy nem vitásan a közreműködő munkaviszonya 2022. nyarán megszűnt.

[13] Jelentősége van annak is, hogy ezt az időpontot az alperes és a fia tudhatták egyértelműen, nyilvánvalóan a felperesnek erről nem volt konkrét tudomása. Kiemelte, hogy e körben az állítását tanúl tanúkénti meghallgatásával tudta volna bizonyítani. Álláspontja szerint tanúl tanúvallomásának megtagadásával a Pp. 265. § (2) bekezdés a) és c) pontjai szerinti bizonyítási szükséghelyzet megállapítható volt – amire már az elsőfokú eljárásban is hivatkozott –, ezért a tanúvallomás megtagadását követően az elsőfokú bíróságnak el kellett volna fogadnia a felperesi állításnak megfelelően azt a tényt, hogy a felperesi megbízók megkeresésére 2022. július 31. előtt, azaz az alperesi közreműködői munkaviszony megszűnte előtt került sor. Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 265. § (3) bekezdését is.

[14] A per érdemére vonatkozó fellebbezési érvelése körében álláspontja szerint azt helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság az ítéletében, hogy a peres felek között nemzetközi közúti árufuvarozási szerződések jöttek létre érvényesen, azonban a kötbérikötés érvényes létrejöttének el nem ismerése körében az elsőfokú bíróság döntése sérti a Ptk. 6:186. § (2) bekezdését, a 6:7. § (3) bekezdését, a 6:94. § (1) bekezdését és a 6:63. § (5) bekezdését.

[15] Álláspontja szerint bizonyított tény, hogy a kötbérikötést az írásba foglalt megrendelés tartalmazza. Az sem vitás, hogy ez a kötbérikötés évek óta a felperesi megrendelések részét képezte. A kötbérikötést az alperes is ismerte és azt meg is értette, e körben a felek megállapodását nem vitatta, csupán azt állította, hogy a perbeli esetben nem szegett szerződést, ezért megalapozatlan a kötbérikövetelés. Az elsőfokú bíróság annak ellenére nem tekintette érvényesen létrejöttnek a kötbérikötést, hogy a felek közötti jogviszonynak évek óta változatlan formában és tartalommal képezte a részét és mindegyik fél ugyanúgy értelmezte.

[16] A kötbérikötés alakisága kapcsán hangsúlyozta, hogy a kötbérikötés a lényeges tartalmi elemeket tartalmazta és a Ptk. 6:7. § (3) bekezdésének is megfelelt az alperesnek küldött e-mail.

[17] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által hivatkozott BDT2009. 2023. számú eseti döntés nem köti az eljáró bíróságot, mivel nem minősül precedensképest határozatnak, ugyanakkor egy 20 évvel ezelőtti tényállás képezte az eseti döntés alapját és az a régi Ptk. szabályai szerint kellett megítélni. A Ptk. 6:186. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel az

Alaptörvény 28. cikkének értelmezési szabályára is – álláspontja szerint a felek között a kötbérkikötés tartalma kapcsán az egyetértés évek óta létrejött, pusztán az egyik fél jognyilatkozatának alakisága miatt nem lehet semmisnek tekinteni a kötbérkikötést.

[18] Fenntartotta azon álláspontját is, hogy a kötbérkikötés a felek jogviszonyának részévé vált a későbbiekben. E körben a Ptk. 6:94. § (1) bekezdésére hivatkozott arra is figyelemmel, hogy az alperes a fuvarozási feladatait teljesítette a megbízások alapján, ezért a fuvarmegállapodás – a részét képező kötbérkikötéssel együtt – az alperesi teljesítéssel konvalidálódott. Rámutatott arra is, hogy a kötbérkikötés – már a perbeli 2022. júniusi megbízást jóval megelőzően – a Ptk. 6:63. § (5) bekezdése alapján is részévé vált a peres felek üzleti jogviszonyának szakmai szokásaként, illetőleg a peres felek hosszú évek óta alkalmazott joggyakorlataként. Hangsúlyozta azt is, hogy a Ptk. 6:186. § (2) bekezdése diszpozitív szabályt tartalmaz, ahhoz a törvény a semmisség jogkövetkezményét nem fűzte. Minderre figyelemmel a peres felek az üzleti kapcsolatukban a Ptk. szabályától, azaz 6:186. § (2) bekezdésében rögzített szabálytól eltértek és a köztük e-mailen, illetve ráutaló magatartással kikötött kötbért kötelezőnek ismerték el.

[19] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Ptk. 6:142. §-át és a 6:148. § (1) bekezdését is. A közreműködői felelősség megállapítása körében az elsőfokú bíróság által hivatkozott kúriai döntés (Pfv.V.21.110/2013/6.) nem alkalmazható, ugyanis az 12 évvel ezelőtt született és eltérő tényálláson, továbbá a régi Ptk.-n alapul. Ugyanakkor az irányadó bírói gyakorlat értelmében a közreműködő felelősségének vizsgálata körében annak van jelentősége, hogy a jogosult és a kötelezett közötti szerződéses rendelkezések kihatnak a közreműködőre is, azaz önmagában a kötelezett által vállalt szerződéses kötelezettség számonkérhető a közreműködőtől, így a közreműködő kötelezettsége a főkötelezett szerződésszegését is jelenti. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság tévesen nem értékelte az alperesi közreműködő tevékenységét, és tévesen vette figyelembe kizárólag az alperes saját tevékenységét a kárfelelősség alóli mentesülés körében, mindez sérti a Ptk. megjelölt szabályait és ellentétes a bírósági gyakorlattal.

[20] Tévesnek tartotta azon elsőfokú bírói álláspontot, hogy az alperesnek nem volt olyan kötelezettsége, hogy a közreműködőjével kötött munkaszerződésben is szerepeltesse a versenytilalmi megállapodást. E körben a kárfelelősség objektív alapokra helyezésének és a kötelezett mentesülési feltételeinek megszigorítására vonatkozó szabályokra utalt és hangsúlyozta, hogy nem tekinthető az alperes ellenőrzési körén belül történt, előre nem látható körülménynek az, hogy a felperessel kötött versenytilalmi megállapodást tanúl munkaszerződésében nem szerepeltette. Ugyanakkor álláspontja szerint az is elvárható lett volna alperestől, mint munkáltatótól és apától, hogy tanúlt a versenytilalommal érintett felperesi megbízók közvetlen megkereséséről lebeszélje. Kiemelte azt is, hogy mivel a versenytilalmi megállapodás időben nem volt korlátozott, az alperes kárfelelőssége akkor is megállapítható lett volna, hogyha a jogsértés időpontjában tanúl már nem volt munkavállalója. A felperesi megbízó tanúl általi közvetlen megkeresése sem a munkaviszonya megszüntetése előtt, sem utána nem volt olyan cselekménynek tekinthető, amely az alperesi kötelezett ellenőrzési körén kívül esett volna, továbbá olyan körülménynek sem minősült, amely a versenytilalmi megállapodás megkötésekor ne lett volna észszerűen eljáró személy számára előre látható és olyannak sem, amelynek az elkerülése, illetőleg az

elhárítása az alperestől ne lett volna elvárható. Minderre figyelemmel a Ptk. 6:142. §-ában rögzítettekben foglalt valamennyi konjunktív feltétel fennáll.

[21] Hangsúlyozta, hogy az alperes mulasztása volt az a meghatározó ok, amely a perbeli károkozáshoz vezetett. A mulasztás károkozó magatartásként való elismerése körében a bírói gyakorlatra utalt és kifejtette, hogy az alperes a felperes megbízóinak tanúl általi közvetlen megkeresését elháríthatta volna, ezzel összefüggésben azonban nem tett semmit.

[22] A felperes csatlakozó fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet indokolásának [74] bekezdésében rögzítettek mellőzését, az elsőfokú ítélet indokolásának [3] bekezdésében feltüntetett 2006. évtől 2023. év júniusig megjelölt időszak kijavítását 2006. évtől 2022. júniusi időszakra, továbbá az elsőfokú ítélet indokolásának [59] bekezdésében rögzített „az alperes törvényes képviselője előadta” szövegrész kijavítását „az alperes jogi képviselője előadta” szövegrészre. Kérte továbbá a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását.

[23] Kiemelte, hogy ha a felperes általános szerződési feltételt használ, akkor annak csak arra a jogügylet alapján létrejött egyedi jogviszonyra van hatása, amely szerződés a felek között az általános szerződési feltétel alkalmazásával létrejött. Ebből következően az egyes jogügyleteknél használt tartalom kizárólag csak az egyes szerződésekre vonatkozhat, általánosan nem értelmezhető. Hangsúlyozta, hogy a felek között csak egyedi jogügyletek jöttek létre, amelyeket az alperes szerződésszerűen teljesített és egyik esetben sem kereste meg közvetlenül a felperes megbízóit. A felek között a konkrét jogügyletet meghaladó, általánosan értelmezendő versenytilalmi megállapodás nem jött létre, továbbá az egyedi jogügyleteket meghaladó olyan fuvarozási keretszerződés létrejötte sem állapítható, amelyre irányadó lenne a versenytilalmi megállapodás.

[24] Mindezeken túlmenően az ítélet indokolása [3] és [59] bekezdéseinek a kijavítása szükséges, mivel a [3] bekezdésben megjelölt időszak végeként a 2023. júniusa téves, az ténylegesen az ítélet más helyén feltüntetett 2022. júniusában állapítható meg, az [59] bekezdés kijavításának szükségességét pedig az támasztja alá, hogy az alperesnek nincs törvényes képviselője, az alperes a perben meghatalmazott képviselője útján, valamint személyesen nyilatkozott.

[25] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását.

[26] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránti fellebbezési kérelem megalapozatlan. Hangsúlyozta, hogy amikor a fia felkereste a felperes megbízóit, akkor már nem volt közreműködő.

[27] Kiemelte, hogy felperesnek a jegyzőkönyv kijavítása iránti kérelmét az elsőfokú bíróság a 48. sorszámú végzésével elutasította. Kifejtette, hogy a felperes által hivatkozott végzés ellen a fellebbezés lehetősége kizárt a Pp. 349. § (3) bekezdése értelmében, amelynek okán a bíróságot indokolási kötelezettség nem terhelte az eljárást befejező határozatban sem.

[28] Megalapozatlannak tartotta a felperes azon álláspontját, hogy az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt sértett, amikor tanú tanúvallomásának megtagadását a bizonyítás eredményének mérlegelésekor mellőzte. A Pp. 346. § (5) bekezdéséből kiindulva hangsúlyozta, hogy a tanúvallomás megtagadásának lehetőségét a felperes már a bizonyítási indítvány előterjesztésekor ismerte, így a bizonyíték hiányának jelentőségére való felperesi hivatkozás súlytalan.

[29] Kiemelte azt is, hogy önmagában azon tény, miszerint a tanú mentességi jogával él, nem eredményez bizonyítási szükséghelyzetet, ez egyik fél terhére sem értékelhető. A sikertelen bizonyítási indítványt lehet figyelembe venni annak a terhére, akinek érdekében állott volna az adott tény tanúvallomással történő bizonyítása.

[30] Vitatta azon felperesi álláspontot is, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az anyagi pervezetésre vonatkozó kötelezettségét. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta, hogy a perfelvétel során a bíróságnak a közrehatási kötelezettsége a Pp. 183. § (1) bekezdésében szereplő perfelvételi nyilatkozatok körében áll fenn, amennyiben azok egyértelműek és teljesek, a bíróság mellőzheti az anyagi pervezetési szabályok alkalmazását. Kiemelte, hogy a meghallgatása során kifejezetten előadta, miszerint nem tudta, hogy a fia mikor kereste meg a fuvaroztatókat.

[31] A Pp. 265. § (2) bekezdésére való utalás mellett rámutatott arra, hogy a felperes – a hivatkozásával ellentétben – nem volt bizonyítási szükséghelyzetben, ugyanakkor a Pp. 265. §-a (1) bekezdése értelmében rajta volt a bizonyítás terhe. Vitatta az a felperesi állítást, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 265. § (3) bekezdését, hiszen a felperes nem valószínűsítette azt, hogy bizonyítási szükséghelyzetben van.

[32] Megalapozatlannak tartotta azon felperesi fellebbezési érvelést is, hogy az elsőfokú bíróság döntése sérti a Ptk. 6:186. § (2) bekezdését 6:7. § (3) bekezdését, 6:9. § (1) bekezdését és 6:63. § (5) bekezdését.

[33] A csatlakozó fellebbezésében kifejtetteknek megfelelően abból indult ki, hogy a felek között csak egyedi jogügyletek jöttek létre. Alaptalan a kötbérikötés írásba foglalásának megtörténteire való hivatkozás is, hiszen az e-mail üzenetben küldött

megrendelésben rögzített egyoldalú kötbérikötés alperes általi elismerése nem történt meg, az alperes a kötbér kifizetésére nem vállalt írásbeli kötelezettséget. A felperesnek a Ptk. 6:7. § (3) bekezdésében foglalt jogszabályi feltételek fennállása körében a Kúria Új Ptk. Tanácsadó Testülete véleményében foglaltakra hivatkozott és hangsúlyozta, hogy azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítésnek megfelelő módon nem történt a részéről nyilatkozattétel.

[34] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett BDT2009. 2023. számú eseti döntés nem túlhaladott és nem áll ellentétben a Ptk. előírásaival.

[35] Vitatta a felperesnek a szerződés konvalidálódására vonatkozó álláspontját is, ugyanis a kötbérikötés tekintetében az írásbeli alak hiányát csak az a teljesítés konvalidálhatta volna, ha az alperes kötbért fizetett volna a Ptk. 6:94. §-a értelmében. Alaptalannak tartotta a perbeli kötbérikötés szakmai szokásként való minősítését arra is figyelemmel, hogy annak írásbeli kikötésére nem került sor.

[36] Az alperesi közreműködői felelősség körében fenntartotta a Kúria Pfv.21.110/2013/6. számú eseti döntésére való hivatkozását, ennél fogva az alperestől elvárható gondosság körében az eljárása nem terjedhet ki arra, hogy versenytilalmi megállapodást kellett volna a saját alkalmazottaival kötnie a megbízási szerződés teljesíthetősége érdekében. E körben az 1/2019. (V. 20.) KMK vélemény 2. pontjában foglaltakra is utalt.

[37] Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság azért nem értékelte az alperesi közreműködő tevékenységét, mert a perbeli időszakban nem állapítható meg a közreműködői minőség.

[38] Megalapozatlannak tartotta a kimentési feltétel hiányára való felperesi hivatkozást is, mivel a munkaviszony megszűnését követően sem tanúl, sem az általa alapított gazdasági társaságot versenytilalmi megállapodás alapján nem terhelte kötelezettség.

[39] A felperesnek a Ptk. 6:142. §-ára alapított fellebbezési érvelése kapcsán hangsúlyozta, hogy csak az egyedi ügyletekre vonatkozóan lehet a jogszabályi feltételek fennállását vizsgálni. Álláspontja szerint mulasztást nem követett, ezért alaptalan a felperesnek a károkozásra való hivatkozása, valamint az is, hogy nincs jelentősége annak, hogy a károkozaskor tanúl az alperes munkavállalójának minősült-e.

[40] Alaptalannak tartotta a felperes azon állítását is, hogy miután átadta az üzleti vállalkozását a fiának, akkor meg tudta volna akadályozni, hogy a fia megkeresse a felperes

megbízóit. Ezzel szemben tény az, hogy a fuvarfeladat ellátásához szükséges gépjármű értékesítését követően nem volt lehetőség arra, hogy a vevő tevékenységére rálásson, így a felperes által hivatkozott okozatosság fennállását sem lehet megállapítani. Tévesnek tartotta azon felperesi érvelést is, hogy az elsőfokú bíróság döntése sérti a Ptk. 1:3. § (1) bekezdésében foglaltakat, ezzel szemben megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás során rendelkezésre álló bizonyítékokat egyenként és összességében is okszerűen mérlegelte és az ítéleti döntés a jogszabályoknak megfelel.

[41] A felperes fellebbezési ellenkérelmében a csatlakozó fellebbezés körében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[42] Álláspontja szerint a csatlakozó fellebbezés hiányos, mert nem tartalmazza a Pp. 371. § d) pontjában és 372. § (2) bekezdésében foglalt törvényi kellékeket, az alperes ugyanis nem jelölte meg az elsőfokú bíróság által elkövetett anyagi vagy eljárási jogszabálysértést.

[43] Érdemben tévesnek tartotta a csatlakozó fellebbezés érvelését, mivel a felek közötti megállapodás nem tartalmazta azt az alperes által állított korlátozást, hogy csupán az adott egyedi megrendelés alperesi teljesítésének ideje alatt lett volna irányadó a felperesi megbízók megkeresésének tilalma. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a versenytilalmi rendelkezés a szállítmányozói szektorban általánosságban és a konkrét esetben sem tudná betölteni célját, ha azt az alperesi értelmezésnek megfelelően vennénk figyelembe.

[44] Az ítélet indokolása [3] bekezdésének kijavítása iránti kérelmet megalapozottnak tartotta, az [59] bekezdés kijavítására irányuló kérelmet azonban nem, mivel ezt nyilatkozatot nem az alperes jogi képviselője tette, hanem maga az alperes.

[45] Az alperesi fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében kiemelte, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban soha nem tett arra határozott tényállítást, hogy mikor kereste meg a fia a felperest megbízóit, ennek hiányában pedig nem ítéltető meg az a kérdés, hogy az alperes fia milyen minőségben kereste meg a felperesi megbízókat.

[46] Álláspontja szerint a versenytilalmi kikötéssel kapcsolatban a fellebbezési ellenkérelemben hivatkozott 1/2019. (V. 20.) KMK vélemény nem alkalmazható tekintettel arra, hogy az a Munka Törvénykönyve alapján kikötött versenytilalmi megállapodásokkal összefüggésben értelmezendő, jelen esetben viszont a felperes ezt nem jelölte meg érvényesíteni kívánt jogként.

[47] A felperes fellebbezése nem megalapozott, az alperes csatlakozó fellebbezése részben alapos.

[48] A felperes álláspontjával szemben az alperes csatlakozó fellebbezése tartalmazza a Pp. 371. § (1) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményeket. A fellebbezéshez hasonlóan a csatlakozó fellebbezésben is részletesen meg kell jelölni, hogy az elsőfokú eljárást vagy ítéletet milyen szempontból tartja sérelmesnek a fél, mert ezzel jelöli ki a másodfokú bíróság számára, amit kér. A Pp. 371. § (1) bekezdés d) pontja alapján nem kell megjelölni az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés. Az alperes csatlakozó fellebbezésének egy része valójában kijavítás iránti kérelmet tartalmaz, a másik része az elsőfokú bíróság ítélete [74] pontjának a mellőzését, azaz jogszabályhely megjelölése nélkül is beazonosítható volt az alperes kérelme, ezért nem volt akadálya az elbírálásának.

[49] A Fővárosi Ítéltábla a felperesnek az elsődleges fellebbezési kérelme körében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 160. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott, a jegyzőkönyvre irányadó tartalmi követelményeket. A Pp. 160. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a jegyzőkönyvnek az eljárás menetét és a tárgyaláson történeteket kell tartalmaznia, azokat az adatokat, amelyekből a tárgyaláson foganatosított eljárási cselekmény releváns körülményei megállapíthatóak. Ebből következően a tárgyalási jegyzőkönyvnek nem kell mindent szó szerint tartalmaznia, csak a kereset elbírálása szempontjából lényeges dolgokat, ennek megfelelően a felek tárgyaláson tanúsított magatartását, továbbá a tanúként meghallgatni kívánt személy reakcióját nem kell rögzíteni. A 2.G.40.339/2023/41. számú tárgyalási jegyzőkönyvből megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyaláson történt eljárási cselekményeket a Pp. 290. § (5) bekezdésének megfelelően rögzítette, ugyanis a jegyzőkönyv tartalmazza a vallomástétel megtagadásával összefüggő bírói figyelmeztetés megtörténtét, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát.

[50] A felperes által a jegyzőkönyv kiegészítése iránt előterjesztett kérelem elutasítására vonatkozó végzés kapcsán nem sérült a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdései sem. Rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy a Pp. 346. § (6) bekezdése értelmében az ítélet az eljárás folyamán hozott végzés indokolását akkor tartalmazza, ha a Pp. szerint a végzés külön fellebbezéssel nem támadható, de a bíróság azt a Pp. szabályai szerint köteles indokolni és arra az ítélet meghozataláig nem került sor. A jegyzőkönyv kijavítása iránti kérelmet elutasító végzés – kifejezett rendelkezés hiányában – külön fellebbezéssel nem támadható a Pp. 365. § (2) bekezdés b) pontja értelmében, amelyből következően a Pp. 349. § (3) bekezdésének megfelelően a végzést indokolni sem kell arra is figyelemmel, hogy arról a Pp. külön nem rendelkezik. A Pp. által előírt indokolási kötelezettség hiányában az elsőfokú bíróságnak az ítéletben sem kellett megindokolnia döntését a Pp. 346. § (6) bekezdése szerint, ezért az eljárása megfelelt a Pp. szabályainak, ahogyan arra az alperes is hivatkozott a fellebbezési ellenkérelmében.

[51] Megalapozatlanul hivatkozik a felperes fellebbezésében a tanúvallomás megtagadása kapcsán a Pp. 279. § (1) bekezdésének és a Pp. 346. § (5) bekezdésének sérelmére. A Pp. 279. § (1) bekezdése a bizonyítékok szabad mérlegelésének az elvét rögzíti,

amelynek körében a bíróságnak azt kell értékelnie, hogy a felek tényállításait az általunk rendelkezésre bocsátott bizonyítékok és egyéb peradatok alátámasztották-e vagy sem. Önmagában a tanúvallomás megtagadása a Pp. szabályai szerint nem minősül bizonyítéknak, ezért bármelyik fél javára vagy terhére sem értékelhető. Annak ténye, hogy a tanú a mentességi jogával él, nem minősül olyan egyéb körülménynek sem, amely a bizonyítás eredményének mérlegelése során jelentőséggel bír, ennél fogva azt az ítélet indokolásának sem kell tartalmaznia. Rámutat azonban a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy a bizonyítékok értékelésének és mérlegelésének helyessége az ítélet anyagi felülbírlata során vizsgálható, és a téves mérlegelés felülmérlegelésére ad lehetőséget a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja alapján. Önmagában a Pp. 279. §-ára mint jogszabálysértésre történő hivatkozás eljárási szabálysértésként az ítélet hatályon kívül helyezésére nem vezethet (BDT2023. 4682.).

[52] Nem értelmezhető eljárási szabálysértésként a felperesi fellebbezés azon hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróságnak az anyagi pervezetés körében mindkét peres felet fel kellett volna hívnia a felperesi megbízók megkeresésének pontos időpontjának közlésére, azaz ennek hiányában sérül a Pp. 237. § (1) és (4) bekezdései. A fellebbezés érvelésével szemben elsődlegesen arra mutat rá a Fővárosi Ítéltábla, hogy az anyagi pervezetés felülbírlata nem eljárásjogi kérdés, hanem azt a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 369. § (4) bekezdése értelmében az anyagi jogi felülbírlat részeként vizsgálhatja.

[53] Rögzíti azonban a Fővárosi Ítéltábla, hogy az anyagi pervezetés körében a bíróságnak a perben a tény és jog kérdéseket kell tisztáznia, azaz arra kell törekednie a közrehatása révén, hogy a jogvita eldöntéséhez szükséges valamennyi bizonyítandó tény mielőbb ismertté váljon. Annak tisztázása, hogy a felperes mely tényt szeretne bizonyítottnak elfogadni, nem tartozik az anyagi pervezetés feladatai közé. Utal a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy az alperes személyes meghallgatása során egyértelműen nyilatkozott arról, miszerint nem tudja, hogy név mikor kereste meg a felperesi megbízókat (2.G.40.339/2023/29. számú jegyzőkönyv 3. oldal 6. bekezdés). Ebből kiindulva az elsőfokú bíróságnak a Pp. 237. § (1) bekezdésében rögzített anyagi pervezetési kötelezettsége fel sem merült, figyelemmel a Pp. 4. § (2) bekezdésében és a 265. § (1) bekezdésében foglaltakra.

[54] Tévesen állítja a felperes a bizonyítási szükséghelyzet szabályainak megsértését is, ugyanis az elsőfokú eljárás során erre nem hivatkozott és nem valószínűsítette a bizonyítási szükséghelyzet megállapításához szükséges, a Pp. 265. § (2) bekezdésében rögzített feltételek fennállását. Az ehhez kapcsolódó Nagykommentár külön ki is emeli, hogy nem lehet hivatkozni bizonyítási szükséghelyzetre akkor sem, ha annak feltételei az érdemi tárgyalási szakban fogantatosított bizonyítás sikertelensége – például a tanú vallomástételének jogszerű megtagadása – miatt következett be. A bizonyítási szükséghelyzet jogszabályi feltételeinek fennállása hiányában nem alkalmazható annak a Pp. 265. § (3) bekezdésében rögzített jogkövetkezménye sem.

[55] A fentiek értelmében az elsőfokú eljárás során eljárásjogi szabálysértés nem történt, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére nem volt ok.

[56] Az elsőfokú bíróság ítéletének érdemi felülbírált körében a Fővárosi Ítéltábla abból indult ki, hogy a felperes vagylagos jogalapon terjesztette elő a keresetét az alperessel szemben. A hivatkozott szerződéses rendelkezés tekintetében egyrészt állította azt, hogy az a peres felek közti kötbér-kikötésének minősül, továbbá hivatkozott arra is, hogy az versenytilalmi megállapodást tartalmaz.

[57] Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben az egyes megbízásokban szereplő felperes által hivatkozott kikötés versenytilalmi megállapodásként nem értelmezhető, mivel az kizárólag a fuvarozó számára előírt tartózkodási kötelezettség megsértésének esetére meghatározott pénzüsszeg megfizetését rögzíti, ezt meghaladóan nem tartalmazza a versenytilalmi megállapodás létrejöttéhez szükséges további lényeges feltételeket. A versenytilalmi megállapodás célja a megrendelő/megbízó (felperes) gazdasági érdekeinek védelme érdekében a megbízott/vállalkozó (alperes) magatartásának korlátozása a szerződés megszűnését követő időszakra vonatkozóan akként, hogy a megbízott /vállalkozó ne folytasson meghatározott tevékenységi körben a megrendelővel/megbízóval versengő tevékenységet, ne létesítsen jogviszonyt konkurens céggel, és ne tanúsítson olyan magatartást, amely a volt megrendelő/megbízó jogos gazdasági érdekeit sértené vagy veszélyeztetné. A perbeli esetben az alperesnek küldött egyedi fuvarmegbízásokban szereplő kikötés azonban nem tartalmazza az alperes magatartása korlátozásának időbeli hatályát, egyben nem állapítható meg a magatartás korlátozásának megfelelő ellenértéke, de annak ingyenessége sem. A versenytilalmi megállapodás a lényeges feltételek meghatározása hiányában a Ptk. 6:63. § (2) bekezdése értelmében nem jött létre, ennél fogva az ezzel összefüggő rendelkezések általános szerződési feltételként nem vizsgálhatók. Minderre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének az indokolásából mellözi a versenytilalmi megállapodással összefüggő megállapításokat, következtetéseket ([67] – [80] bekezdések). Ez egyben annak megállapítását is eredményezi, hogy az alperes csatlakozó fellebbezésében megalapozottan kérte az elsőfokú ítélet [74] bekezdésének mellözését.

[58] A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a felperes által megjelölt, valamennyi emailben küldött fuvarmegbízásban szereplő kikötés [„A megbízó közvetlen megkeresése vagy tőle közvetlen feladat elvállalása jogi következményekkel jár! (minimum 20.000 euró).”] a fuvarozó számára előírt tartózkodási kötelezettség megsértésének esetére meghatározott pénzüsszeg – 20.000 euró – megfizetését rögzíti, amely a fuvarozási szerződésben a szerződés megerősítését szolgáló felelősségi többlétszankció, azaz kötbér-kikötés – ahogyan azt az elsőfokú ítélet indokolása is tartalmazza. A fuvarozási szerződés létrejötte nincs alakszerűséghez – írásbeliséghez – kötve, az bármilyen formában létrejöhet érvényesen. Azonban a Ptk. 6:186. § (2) bekezdése szerint a kötbért csak írásban lehet kikötni. A Ptk. 6:186. § (1) bekezdéséből következően az írásbeliség a kötelezettségvállalásra vonatkozik, azaz az alperesnek kellett volna a szerződésszegés esetére járó pénzüsszeg fizetésére írásban kötelezettséget vállalnia.

[59] A rendelkezésre álló adatok alapján a perbeli esetben az állapítható meg, hogy a kötbér kikötését a felperes által az alperesnek emailben küldött fuvarmegbízások

tartalmazták, amelyek önmagukban – az alperes írásbeli kötelezettségvállalásának hiányában – nem eredményezik a kötbér írásban történő kikötésének megállapítását arra is figyelemmel, hogy azokkal összefüggésben az alperes részéről visszajelzés, észrevétel nem történt sem szóban, sem írásban (2.G.40.339/2023/29. számú jegyzőkönyv 3. oldal 6. bekezdés). A fentiek alapján rögzíthető, hogy az alperes kötbér fizetésére írásban nem vállalt kötelezettséget.

[60] A kötelezett írásbeli nyilatkozata hiányában a fellebbezésben hivatkozott, az írásbeli alakhoz kötött jognyilatkozatra vonatkozó Ptk. 6:7. § (3) bekezdése nem alkalmazható, a fellebbezés ettől eltérő érvelése megalapozatlan.

[61] A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által felhívott a BDT2009. 2023. számú eseti döntés nem irányadó. A hivatkozott eseti döntés valóban nem minősül precedensképes határozatnak – amelyet a bíróságoknak kötelességük alkalmazni, az attól való eltérést meg kell indokolni –, ez azonban nem jelenti azt, hogy a bíróság indokainak alátámasztásaként ne alkalmazhatná. Arra helyesen hivatkozott a felperes fellebbezésében, hogy az eseti döntés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) rendelkezésein alapul, azonban az a Ptk. alkalmazása körében is irányadó, mivel a kötbérkikötés írásbeliséghez kötött érvényességi feltétele nem változott.

[62] Tévesen hivatkozik a felperes a fellebbezésében arra is, hogy a Ptk. 6:186. § (2) bekezdése diszpozitív szabályt tartalmaz, attól a felek eltértek. A kötbérkikötés írásbeliségét előíró Ptk. 6:186. § (2) bekezdése olyan kógens szabály, amitől a felek nem térhetnek el a megállapodásukban, ugyanis az mindenkire kiterjedő kötelező erővel rögzíti a kötbérkikötés írásbeliségét, amelynek hiányában a kötbérre vonatkozó jognyilatkozat a Ptk. 6:6. § (1) bekezdése értelmében nem érvényes, ezért a jognyilatkozat a Ptk. 6:9. § folytán alkalmazandó 6:108. § (1) bekezdése értelmében nem váltja ki az egyébként hozzá fűződő joghatást. A kifejtettektől eltérő értelmezés – a fellebbezés érvelésével szemben – az Alaptörvény 28. cikkéből sem következik.

[63] A Ptk. 6:94. § (1) bekezdésére alapított felperesi hivatkozás kapcsán rögzíti a Fővárosi Ítéltábla, hogy az alakiság megsértése – az alperes írásbeli kötelezettségvállalásának hiánya okán – csak a kötbérkikötés körében állapítható meg, ennél fogva a felperesnek a szerződés konvalidálódására való hivatkozása is csak e körben értelmezhető a Ptk. 6:94. § (1) bekezdése értelmében – ahogyan arra az alperes is utalt a fellebbezési ellenkérelmében. Nem vitásan az alperes részéről kötbérfizetés nem történt, azaz az alakiság megsértése miatt semmis kikötés teljesítés hiányában a teljesített rész erejéig nem válhatott érvényessé.

[64] A fent kifejtettekből következően a kötbérkikötés ráutaló magatartás útján nem válhatott a felek jogviszonyának részévé, ugyanis az emailben küldött fuvarmegrendelésekben feltüntetett felperesi rendelkezés az alperes írásbeli

kötelezettségvállalása hiányában nem értelmezhető a felek üzleti jogviszonyának szakmai szokásaként, hosszú évek óta alkalmazott joggyakorlatként, ennél fogva a perbeli esetben a Ptk. 6:63. § (5) bekezdése sem alkalmazható.

[65] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felek közötti fuvarmegbízásokkal összefüggésben kötbér kikötésére vonatkozó megállapodás érvényesen nem jött létre. Mindebből egyben annak megállapítása is következik, hogy a kikötés a nem váltja ki a hozzá fűződő joghatást, azaz az alperes nem vállalt kötelezettséget a felperesi megbízók megkeresése tekintetében, ezért a kötelezettség megszegése sem állapítható meg, amellyel összefüggésben – szerződésszegés hiányában – a Ptk. 6:142. §-ának és a 6:148. §-ának sérelme sem állapítható meg, ezért a fellebbezés ezzel összefüggő érvelését a Fővárosi Ítéltábla nem vizsgálta.

[66] A Fővárosi Ítéltábla az alperesnek az elsőfokú ítélet kijavításával kapcsolatos csatlakozó fellebbezését nem találta alaposnak. A Pp. 353. §-a lehetőséget biztosít arra, hogy a másodfokú bíróság kijavítsa az elsőfokú bíróság határozatát, azonban csak az általa meghozott határozat rendelkező részének pontos megfogalmazása érdekében szükséges körben élhet ezzel a lehetőséggel. Az alperes által kért kijavításra azért sem volt szükség, mivel azoknak a döntés szempontjából nincs jelentősége.

[67] Minderre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az indokolás kiegészítésével helybenhagyta.

[68] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 364. §-a alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében köteles a pernyertes alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét megtéríteni, amelynek mértékét a Fővárosi Ítéltábla – a felszámításnak megfelelően – a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése és (2) bekezdés b) pontja és az (5) bekezdése alapján állapította meg 278.750 forintban. A nagyobb részt eredményre vezető alperesi csatlakozó fellebbezés kapcsán a felperes a Pp. 364. §-a alapján alkalmazandó Pp. 83. § (2) bekezdése értelmében köteles az alperesnek megtéríteni a fellebbezési eljárási illetékből (24.000 forint) álló másodfokú perköltségét, az ezt meghaladó költségeiket a felek maguk viselik. A felperes által fizetendő összes másodfokú perköltség összege (278.750 + 24.000) 302.750 forint.

Budapest, 2026. április 21.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Sági Zsuzsanna s.k.

előadó bíró

Dr. Matosek Edina s.k.

bíró